

EMERYTURY POMOSTOWE

Zgodnie z zapisem art. 24 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS emerytury pomostowe zostaną ustanowione dla ubezpieczonych urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 r. zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, którzy nie będą mogli skorzystać z prawa do wcześniejszej emerytury na zasadach obowiązujących do dnia 31.12.2008 r. i nie uzyskają emerytury w wieku określonym w art. 184 ustawy emerytalnej.

EMERYTURY POMOSTOWE

**Ustawa z dnia 19 grudnia
2008r.o emeryturach**

pomostowych

Dz. U. Nr 237, poz. 1656

weszła w życie od dnia

1 stycznia 2009r.

Ustawa o emeryturach pomostowych reguluje zasady:

- nabywania prawa do emerytur pomostowych,**
- ustalania prawa do emerytur pomostowych i obliczania ich wysokości oraz zasad ich wypłaty,**
- nabywania prawa do rent rodzinnych po osobach mających ustalone prawo do emerytury pomostowej,**
- ustalania prawa do rekompensaty z tyt. utraty możliwości nabycia prawa do wcześniejszej emerytury z tyt. pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.**

Ustawa o emeryturach pomostowych zawiera zmodyfikowaną i bardzo rozbudowaną definicję prac w szczególnych warunkach i w szczególnym charakterze.

Zmodyfikowane zostały także wykazy tych prac.

Załącznik nr 1 zawiera prace w szczególnych warunkach.

Załącznik nr 2 zawiera prace o szczególnym charakterze.

Prace w szczególnych warunkach to prace związane z dużymi czynnikami ryzyka, które z wiekiem mogą z dużym prawdopodobieństwem spowodować trwałe uszkodzenie zdrowia, wykonywane w szczególnych warunkach środowiska pracy, determinowanych siłami natury lub procesami technicznymi.

Czynniki ryzyka w szczególnych warunkach determinowane są:

- 1. Siłami natury** (prace pod ziemią, prace na wodzie i pod wodą, prace w powietrzu)
- 2. Procesami technologicznymi** (prace w warunkach gorącego i zimnego mikroklimatu, bardzo ciężkie prace fiz. powodujące wysoki wydatek energii w ciągu zmiany roboczej lub prace z bardzo dużym obciążeniem statycznym-prace w wymuszonej, niezmiennej pozycji ciała oraz prace w warunkach podwyższonego ciśnienia atmosferycznego).

Prace o szczególnym charakterze to prace wymagające szczególnej odpowiedzialności oraz szczególnej sprawności psychofizycznej, których możliwość należytego wykonania w sposób niezagrażający bezpieczeństwu publicznemu, w tym zdrowiu lub życiu innych osób, zmniejsza się przed osiągnięciem wieku emerytalnego na skutek pogorszenia sprawności psychofizycznej.

Za pracowników wykonujących prace w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze uważa się pracowników wykonujących po dniu wejścia w życie ustawy w pełnym wymiarze czasu pracy, prace wymienione w nowych wykazach w tym także ubezpieczonych z tyt. działalności twórczej lub artystycznej tancerzy zawodowych wykonujących prace związane z bardzo ciężkim wysiłkiem fizycznym.

Pełny wymiar czasu pracy

Z przepisów art. 3 ust. 4 i 5 ustawy o emeryturach pomostowych wynika, iż wymóg pełnego wymiaru czasu pracy dotyczy jednego rodzaju pracy, wymienionego w określonym punkcie załącznika nr 1 lub 2 do ustawy. Zatem należy uznać, że w ramach jednego rodzaju prac mieści się taki okres pracy w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze tego samego rodzaju u kilku pracodawców w ramach niepełnego wymiaru czasu pracy, jeśli łącznie będzie odpowiadał pełnemu wymiarowi czasu pracy.

Za pracowników wykonujących prace w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze uważa się również osoby wykonujące przed dniem wejścia w życie ustawy prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymienione w nowych wykazach, a także prace wymienione w art. 32 i 33 ustawy o emeryturach i rentach z FUS oraz rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.)

I. WARUNKI NABYWANIA PRAWA DO EMERYTUR POMOSTOWYCH

WARUNKI NABYWANIA PRAWA DO EMERYTURY POMOSTOWEJ NA ZASADACH OGÓLNYCH

1. Prawo do emerytury pomostowej –

**będzie przysługiwało pracownikowi,
który spełnia łącznie następujące
warunki :**

urodził się po dniu 31 grudnia 1948 r.;

ma okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze wynoszący co najmniej 15 lat;

osiągnął wiek wynoszący co najmniej 55 lat dla kobiet i co najmniej 60 lat dla mężczyzn;

ma okres składkowy i nieskładkowy, ustalony na zasadach określonych w art. 5 - 9 i 11 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, wynoszący co najmniej 20 lat dla kobiet i co najmniej 25 lat dla mężczyzn;

przed dniem 1 stycznia 1999 r. wykonywał prace w szczególnych warunkach lub prace w szczególnym charakterze, w rozumieniu przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS;

po dniu 31 grudnia 2008 r. wykonywał prace w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu przepisów ustawy o emeryturach pomostowych;

nastąpiło z nim rozwiązanie stosunku pracy.

Przy ustalaniu okresu pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze o którym mowa w art. 4-11 ustawy o emeryturach pomostowych nie uwzględnia się okresów niewykonywania pracy, za które pracownik otrzymał wynagrodzenie lub świadczenie z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (m. in. zasiłek chorobowy, opiekuńczy, macierzyński lub świadczenie rehabilitacyjne).

Ponadto przy ustalaniu okresu zatrudnienia w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze nie uwzględnia się okresów :

- **usprawiedliwionej nieobecności w pracy, za które w okresie od 15.11.1991r. do 24.07.1992r. wypłacono nauczycielowi zgodnie z Kartą Nauczyciela wynagrodzenie za czas usprawiedliwionej nieobecności w pracy, np. z powodu choroby, a w odniesieniu do wynagrodzenia wypłaconego nauczycielowi w czasie urlopu macierzyńskiego - za okres od 15.11.1991r. do 31.07.1992r.,**
- **urlopu dla poratowania zdrowia,**
- **urlopu szkoleniowego lub urlopu na dalsze kształcenie,**

- **pozostawania nauczycieli w stanie nieczynnym,**
- **urlopu wychowawczego,**
- **urlopu bezpłatnego,**
- **służby wojskowej.**

**Wyjątek stanowi urlop wypoczynkowy,
który podlega wliczeniu do okresu pracy
w szczególnych warunkach
lub o szczególnym charakterze.**

II. USTALANIE WYSOKOŚCI EMERYTURY POMOSTOWEJ

$$\text{POEP} = \text{KS (lub KS*)} + \text{KKP}$$

POEP – podstawa obliczenia emerytury pomostowej

KS – zwaloryzowana kwota składek na koncie emerytalnym ubezpieczonego zaewidencjonowanych do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc od którego przysługuje wypłata emerytury

KS* - w przypadku osób, które są członkami OFE składki na ubezpieczenie emerytalne są zwiększane poprzez pomnożenie współczynnikiem korygującym 19,52/12,22, stanowiącym relacje pełnej wysokości składki emerytalnej do wysokości składki emerytalnej zapisanej na koncie ubezpieczonego

KKS – kwota zwaloryzowanego kapitału początkowego

II. USTALANIE WYSOKOŚCI cd.

$$EP = \frac{POEP}{\acute{S}DT\acute{Z}}$$

EP – kwota emerytury pomostowej

$\acute{S}DT\acute{Z}$ – średnie dalsze trwania życia w wieku 60 lat

**KWOTA EMERYTURY POMOSTOWEJ NIE
MOŻE BYĆ NIŻSZA NIŻ KWOTA
NAJNIŻSZEJ EMERYTURY**

**WYSOKOŚĆ EMERYTURY POMOSTOWEJ
PODLEGA PONOWNEMU USTALENIU NA
ZASADACH OKREŚLONYCH W ART. 108
USTAWY EMERYTALNEJ**

**EMERYTURA POMOSTOWA PODLEGA
WALORYZACJI NA OGÓLNYCH
ZASADACH DOTYCZĄCYCH ŚWIADCZEŃ
EMERYTALNO-RENTOWYCH**

III. Powstanie i ustanie prawa do emerytury pomostowej

Prawo do emerytury pomostowej powstaje z dniem spełnienia wszystkich warunków wymaganych do nabycia tego prawa.

W przypadku pobierania zasiłku chorobowego lub świadczenia rehabilitacyjnego prawo do emerytury pomostowej powstaje z dniem zaprzestania pobierania tego zasiłku lub świadczenia.

Prawo do emerytury pomostowej ustaje z dniem:

- 1. poprzedzającym dzień nabycia prawa do emerytury określonego w odrębnych przepisach,**
- 2. osiągnięciem przez uprawnionego powszechnego wieku emerytalnego, nawet jeżeli nie ma prawa do emerytury,**
- 3. śmierci uprawnionego.**

IV. Zawieszalność przy emeryturach pomostowych

- Prawo do emerytury pomostowej ulega zmniejszeniu lub zawieszeniu z tytułu osiągnięcia przychodów na ogólnych zasadach przewidzianych w przepisach ustawy o emeryturach i rentach z FUS**
- Prawo do emerytury pomostowej ulega zawieszeniu bez względu na wysokość przychodu i wymiar czasu pracy w razie podjęcia przez uprawnionego pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu przepisów ustawy o emeryturach pomostowych.**

V. REKOMPENSATY

art.21 ustawy pomostowej

REKOMPENSATA - stanowi
odszkodowanie za utratę możliwości
nabycia prawa do wcześniejszej
emerytury z tytułu pracy w szczególnych
warunkach lub o szczególnym
charakterze dla osób, które nie nabędą
prawa do emerytury .

Rekompensata przysługuje:

- ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948r.**
- posiadającym okres pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w rozumieniu przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS, wynoszący co najmniej 15 lat**

Rekompensata nie przysługuje osobie, która nabyła prawo do emerytury na podstawie przepisów art. 46, i 184 ustawy o emeryturach i rentach z FUS oraz art. 88 Karty Nauczyciela.

Rekompensata przyznawana jest na wniosek ubezpieczonego o emeryturę.

Przyznawana jest w formie dodatku do kapitału początkowego.

VI. PRZEPISY PRZEJŚCIOWE

- **Ubezpieczony, który po dniu 31 grudnia 2008r. nie wykonywał pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych**
- **w dniu wejścia w życie ustawy o emeryturach pomostowych miał wymagany okres pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych**
- **spełnia pozostałe warunki określone w art. 4 pkt 1-5 i 7 i art. 5-12**

VI. cd.

- urodził się po 31.12.1948r.,
- ma okres pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wynoszący co najmniej 15 lat lub 10 lat,
- osiągnął wiek co najmniej 55 lat dla kobiet, i 60 lat dla mężczyzn lub niższy odpowiedni dla rodzaju wykonywanej pracy,
- ma okres składkowy i nieskładkowy wynoszący 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn,
- przed dniem 1.01.1999r. wykonywał prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze,
- nastąpiło rozwiązanie stosunku pracy.

- **Sumowanie okresów pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze**

- **Zgodnie z 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7.02.1983 r. – do okresów zatrudnienia w szczególnych warunkach wymienionych w wykazie A zalicza się także okresy pracy górniczej, zatrudnienia na kolei oraz służby i pracy, o których mowa w 5-10.**
- **Są to okresy:**
- **prace na statkach żeglugi powietrznej, wymienione w dziale I wykazu B (5),**
- **prace w morskich portach handlowych oraz w przedsiębiorstwach pomocniczych działających na rzecz tych portów, wymienione w dziale II wykazu B (6),**
- **prace w hutnictwie, wymienione w dziale III wykazu B(7),**
- **prace różne, wymienione w dziale III wykazu B (8 i 8a)**
- **służby funkcjonariuszy pożarnictwa (9),**
- **służby żołnierza zawodowego i służby pozostałych funkcjonariuszy mundurowych wymienionych w 10.**

- **Wymienione okresy służby (9 i 10) zalicza się do okresów wymienionych w wykazie A, w przypadku gdy funkcjonariusz –żołnierz zawodowy nie spełniają warunków do emerytury określonych w przepisach o zaopatrzeniu emerytalnym służb mundurowych.**
- **Nie zalicza się do okresów pracy w szczególnych warunkach z wykazu A - okresów prac w szczególnym charakterze, o których mowa w 11-15 rozporządzenia, czyli:**
- **okresów pracy funkcjonariusza celnego, pracownika wykonującego działalność twórczą lub artystyczną, pracy dziennikarskiej, pracy nauczycielskiej.**

- **Przy ustalaniu okresów pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, uwzględnia się również okresy takiej pracy (służby), wykonywanej przed dniem wejścia w życie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7.02.1983 r. tj. przed dniem 1.01.1983r.**
- **Prace dotychczas zaliczane do I kategorii zatrudnienia w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 4.05.1979 r. w sprawie pierwszej kategorii zatrudnienia (Dz. U. z 1979 r. Nr 13, poz. 86 z e zm.) uważa się za prace wykonywane w szczególnych warunkach, o których mowa w 4 (wykaz A)**

Przy ustalaniu okresu zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze nie uwzględnia się okresów niewykonywania pracy, za które pracownik otrzymał po dniu 14 listopada 1991 r. wynagrodzenie lub świadczenia z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa. Stanowi o tym art. 32 ust. 1a ustawy emerytalnej.

Są to okresy:

- **niezdolności do pracy,**
- **usprawiedliwionej nieobecności w pracy , za które w okresie od 15 listopada 1991 r. do 24 lipca 1992 r. wypłacono nauczycielowi, na podstawie ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela, wynagrodzenie za czas usprawiedliwionej nieobecności w pracy (np. z powodu choroby), a w odniesieniu do wynagrodzenia wypłaconego nauczycielowi w czasie urlopu macierzyńskiego – za okres od 15 listopada 1991 r. do 31 lipca 1992 r.,**
- **urlopu dla poratowania zdrowia,**
- **urlopu szkoleniowego,**
- **przebywania nauczycieli na urlopie na dalsze kształcenie się,**
- **pozostawania nauczycieli w stanie nieczynnym,**
- **okresy, za które pracownik otrzymał po 14.11.1991r. zasiłki: chorobowy, macierzyński, opiekuńczy, świadczenie rehabilitacyjne**

Jako okresy pracy w szczególnych warunkach należy uwzględniać zarówno okresy wykonywania pracy na dwóch różnych stanowiskach określonych w zarządzeniu resortowym w obrębie tego samego działu pod różnymi pozycjami, jak również okresy wykonywania pracy na stanowisku , którego nazwa składa się z nazw dwóch stanowisk pracy. §2 ust.1 rozporządzenia RM z 7-02-1983r. nie wyklucza możliwości zaliczenia do okresu pracy w szczególnych warunkach pracy wykonywanej w ramach pełnego wymiaru czasu pracy równolegle na kilku stanowiskach pracy, jednak pod warunkiem, że praca na każdym z tych stanowisk odpowiada ściśle jednemu z rodzajów pracy wymienionej w wykazie stanowiącym załącznik do w/w rozporządzenia.

Przy ustalaniu okresu zatrudnienia w szczególnych warunkach nie uwzględnia się okresów ; urlopu bezpłatnego, urlopu wychowawczego, służby wojskowej.

VIII. FUNDUSZ EMERYTUR POMOSTOWYCH

**FEP – to państwowy fundusz celowy, który
jest powołany od 01.01.2010r.
w celu finansowania emerytur
pomostowych, którego dysponentem
jest ZUS**

**W 2009r. emerytury pomostowe były finansowane
z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.**

VIII. FUNDUSZ EMERYTUR POMOSTOWYCH cd.

- **Składka na FEP wynosi 1,5% podstawy wymiaru składki na ubezpieczenie emerytalne i rentowe**
- **Składka ta jest finansowana w całości przez płatnika**

Zgodnie z art.40 ustawy emerytalnej kolejowa emerytura przysługuje pracownikowi kolejowemu urodzonemu przed 1 stycznia 1949, który spełnia łącznie następujące warunki:

- osiągnął wiek emerytalny 55 lat dla kobiet i 60 dla mężczyzn**
- ma okres składkowy i nieskładkowy 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, w tym co najmniej 15 lat w zatrudnieniu na kolei, łącznie z okresami równorzędnymi i zaliczalnymi do okresów zatrudnienia na kolei.**